

AB ÜYELİK DIŞI SEÇENEKLERİN İÇİNİ DOLDURUYOR

Oya EREN ÖZER

31.03.2010

31 Mart 2010 Almanya Başbakanı Angela Merkelin Türkiye ziyareti öncesinde yeniden gündeme getirdiği [] ortaklık A önerisinin içeriğiyle ilgili tartışmalar yeniden alevlendi. Ancak uzmanlara göre, Türkiye'nin tam üyelik hedefinden vazgeçmesi zor. Merkel, bundan beş yıl kadar önce Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasında tam üyelikten daha dar kapsamlı bir imtiyazlık ortaklık kurulmasını önermişti. Ancak bugüne kadar bu önerinin içeriğine ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamıştı. İki günlük bir resmi ziyaret için Türkiye'ye gelen Merkel, birkaç gün önce imtiyazlı ortaklığın içeriğiyle ilgili net olmasa da ilk kez somut bir görüş ortaya attı. Almanya Başbakanı, üyelik müzakerelerindeki 35 fasıldan 27-28'inin görüşülmesinin [] ortaklık A anlamına geleceğini söyledi. Ancak Merkel, bu başlıkların hangileri olduğu ve hangi konuları kapsadığı konusunda detay vermemişti. Merkelin ziyareti sırasında bu konuyu gündeme getirmesi bekleniyor. SAVUNMA VE GÜVENLİK POLİTİKASI Merkelin sözleriyle ilgili tartışmalar devam ederken, bu kez Brükselden yapılan bir açıklama, söz konusu tartışmaya yeni bir boyut kazandıracak nitelikte. Bu kez açıklama, AB kanadından değil Birliğin askeri bir işbirliği kurmayı hedeflediği NATOdan geldi. NATO Genel Sekreteri Anders Fogh Rasmussen, Türkiye'nin Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikasına (AGSP) dâhil edilmesi gerektiğini söyledi. Rasmussen değerlendirmesini bir adım ileriye götürerek, Türkiye için de AB üyesi olmayan Norveçin AGSP çerçevesinde üstlendiği gibi rol biçilebileceği yönündeki sözleri dikkat çekti. AB'nin ortak bir savunma politikası kurmak için yaptığı çalışmalar, 1999 yılında somut bir zemine oturdu. Washington'da düzenlenen zirvede NATO'nun AGSP alanında AB'ye destek olması öngörüldü. Ancak NATO'nun ikinci en büyük ordusuna sahip olan Türkiye, AGSP'nin karar mekanizmasında da yer almak istiyor. Bu talep şu ana kadar kabul edilmiş değil. Norveç ise AB katılım müzakerelerini tamamlamış ancak referandumda reddetmiş olduğundan AGSP içerisinde özel bir düzenlemeye sahip. Rasmussenin bu açıklamaları, AB tarafından henüz bir tepki gelmedi. Ancak gözlemciler, imtiyazlık ortaklık önerisinin içi doldurulmaya başlandığında askeri meselelerin ve güvenlik meselelerinin gündeme gelebileceği görüşünde. İSVİÇRE VE NORVEÇ MODELİ Türkiye ve AB ilişkilerinde üyelik dışı seçenekleri değerlendiren bir diğer kurum da ABD'li düşünce kuruluşu German Marshall Fund oldu. Kuruluşun hazırladığı bir raporda, Türkiye'nin AB üyesi olmadan, ikili anlaşmalar çerçevesinde ilişkilerini sürdüren İsviçre ve Norveç gibi ülkelere benzer bir ortaklığı tercih edebileceği belirtildi. Raporda, ABD ve AB'ye Türkiye ile işbirliği kanalları geliştirerek Ortadoğu'da bölgesel barış ve istikrar potansiyelinden faydalanmaları çağırısı yapılırken, "Eğer katılım süreci yeniden canlanırsa ve güven yeniden tesis edilirse yolun sonunda pekâlâ Ankara, AB ile Norveç ve İsviçre'nin anlaşmalarına benzer düzenlemeleri tercih edebilir. Bu sayede Türkiye çevresinin ekonomik, kültürel, siyasi ve sosyal merkezi olmayı sürdürebilecek ve bundan AB, Türkiye ve komşuları faydalanacaktır" denildi. TÜRKİYE'NİN KABUL ETMESİ ZOR Katılım müzakerelerinin oldukça yavaşladığı bir dönemde Türkiye ile AB ilişkileriyle ilgili tartışmalar da eksen değiştiriyor. Ancak uzmanlara göre, Türkiye'nin tam üyelik dışı bir alternatifi kabul etmesi zor. AB uzmanı Can Baydaroğlu, Merkelin savunduğu [] ortaklık önerisini, [] Türkiye'yi

tam üye yapmaktan başka bir yola kanallze etmeye alışması A olarak tanımladı. Merkelin önerisine rağmen Türkiyenin ABnin karar alma masasına oturmayı amaçladığını ifade eden Baydaroğlu, bu amacın dışına çıkan alternatiflerin kabul edilmek istenmediğini ve Türkiyenin Gümrük Birliėinde yařandėı gibi bir sürece sabrının kalmadığını söyledi. Baydaroğlu ayrıca, İsviçre ve Norveç rneklerinin Türkiye için bir model oluşturamayacağını ve gerçekçi bir sonucun elde edilemeyeceğini belirtti. WALL STREET JOURNAL AYNI FİKİRDE Wall Street Journal gazetesinde Patience Wheatcroft imzasıyla yer alan makalede, Bařbakan Erdoğan'ın Merkel'in ziyaretini fırsat bilerek Türkiye'nin AB'ye tam üyelik için bastıracağı, ancak nefesini boşa tüketeceği ne sürüldü. Makalede, Yunanistan'a yapılacak yardım konusunda kararından hiçbir şekilde dönmeyen Merkel'in, Türkiye konusunda da aynı tutumu izleyeceği savunulurken řu yorum yapıldı: "Eğer Merkel Türkiye'ye karşı tutumunu yumuşatsaydı, nakit paralarının Yunanistan'a yapılacak yardım için kullanılması Almanların öfkesine maruz kalacaktı. Benzer bir öfkeyle Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'de karşılaşabilir."

Kaynak/Source: